

Nem az egészségtelen pincelakásokat kell szaporítani.

— Csak a gyors és okos cselekvés segít. —

A nyugati nagy viládemokráciák lapjaiból áj szívvvel olvashatjuk, hogy ott az állam egyik munkásjóléti akciója a másik után indítja meg. Mindent elkövet, hogy a háborús ember-terheséget pótolja, főként pedig, hogy egy núvelt, munkára alkalmas nemzedék keletkezzék. Ott belátják, hogy az állam fennállásának ehetősége a legszorosabban összefügg a munkára alkalmas generáció megszületésével.

Angliában legutóbb egy igen megszívlelésre néltó indítvány hangzott el a parlamentben a munkáslakások kérdésének megoldására, ahol az építőanyagok drágasága miatt megcsappant építkezés ugyanugy, mint nálunk, lakáshiányt okoz. Az indítványozó azt vélne leghelyesebbnek, ha az állam fából építené megfelelő nagyságu és számú házat és ezzel enyhítene a lakásszükséget, hatályon kívül helyezve azon törvényt, amely a városokban csak kőházak építését engedí meg. Ezek anyaga sokkal könnyebben és olcsóbban szerezhető be, mint a kőházaké és így az állam aránylag rövid idő alatt kellő mennyiségű tágas, világos, levegős, száraz és ezek következtében egészséges házat bocsájthat a munkások rendelkezésére.

Ennek előrebocsajtása után nézzük meg, hogy akarják nálunk ezt a kérdést megoldani, ahol valószínűleg többszáz százalékkal nagyobb a lakásinség, mint Angliában. Szegeden ugyanis, főleg a szegény néposztály részére, a lakásmizéria egyenesen türhetetlen. Köztudomásu, hogy Szegeden lakást csak úgy lehet kapni, ha nagyobb összeget fizetnek annak, aki lakását hajlandó elcserélni vagy átadni, sőt egyik napilapban megjelent egy hirdetés, amely szerint valaki (valószínűleg nem szegény alkalmazott ember) tízezer koronát ajándékoz annak, aki hajlandó elcserélni háromszobás lakását négyszobással. Természetes, hogy ilyen körülmények között a szegényebb munkáslakások kénytelen egészségtelen, nedves pinceudukba meghúzódní, vagy akinek még ilyen sem jut — amint a krónika szól — az a temetőben találhat menedéket, mert ma már ott is laknak.

Valószínűleg olvasták itt Szegeden is az Angliából jövő hírt és elhatározták egyes urak, hogy kik, azt nem tudni, egy ilyen akciónak Szegeden való megindítását is. Rögtön meg is kezdődtek az intézkedések. Két kömives és egy rendőr nagy titokzatosan körülfárta a várost, megnézték a szegedi házakban levő pincéket, melyik nedves, melyik csak dohos, feljegyezték a pincék nacionálját. Majd egyesek kaptak egy gyűlésre meghívót, amelyre természetesen a legtöbben nem mentek el. Azután összeült a Kamarában a zártkörű gyűlés, amely állott jobbúdu szegedi háztulajdonosokból, meg vállalkozókból és képviselve volt a város vezetősége is. Elkezdtek tárgyalni a munkáslakások kérdését, amint a fentiekből kitűnik, a munkások kizárásával, pedig talán az ő bőrűkről volt szó. de ez nem baj, ehhez a „demokráciához“ már hozzá lehetünk szokva. Mikor ezek az urak összejöttek, akik közül többen természetesen háztulajdonosok lévén, mindegyiknek többszobából álló kényelmes lakása, azonkívül — mint a későbbiekben látjuk — fával és más egyébbel megtelt pincéje és kamrája van, megkezdődött az ülés. Elhangzott az indítvány, hogy mivel a munkáslakások kérdésének megoldása

tényleg életben szükséges, engedjék át erre a célra a háztulajdonos urak pincéjüket, amelyeket a város fog átalakítani és a költségre 3—4 százalékos szükségadót fog a polgárookra kiróni. Azon hosszú ut alatt, amelyet ez az eszme Londontól Szegedig megtett, ilyen számalmas torzszűlött lett belőle.

Nem elég rongyos, didergő és beteg gyermeket látunk az utcákon, nem volt még elég a sápadtképu, összeaszott, koravén, meg beteg nőkből és gyári műhelyiöltelekből! Üljenek csak oda a munkásbiztosító pénztár tudóbeteg-gondozójába, meg a tudóspecialista orvosok előszobájába és nézzék végig egy nap, hány számalmas kinézésű, sápadt és lázrózsáktól égő arcu, köhécsejő, szomorú alak fordul ott meg, aztán verjék a mellüket mea kulpázva, hogy a mai „demokratikus“ világban ilyen indítványt mertek tenni.

Hány és hány áldozata van főképen itt Szegeden, az alföldi porfészek miazmákkal telt hazájában a tuberkulózis pusztító betegségének; milyen nagy sereg telne ki azokból, akiket ez a pusztító betegség küldött fiatal életük tavaszán a föld alá. Most, amikor minden egyes ember dolgozó kezére százszor és ezerszer annyi szükség volna, mint eddig, csak ezt tudják indítványozni, ahelyett, hogy egy egészséges intézkedéssel tényleg igyekezzenek gátat vetni valamiképen a rettenetes képét előre mutogató féli nyomornak.

Nem azokon mult, akik a gyűlést összehívták, hogy az indítvány megvalósítása dugába dőlt, hanem azokon a háztulajdonosokon, akiknek téli burgonyájuk és fájuk be van már szerezve és a munkáslakásokba (pincékbe) már beráktározták és nem tudják máshova vinni. Ennyi tehát Szegeden a munkásemberek, a munkáskezek értéke.

Rengeteg építésre alkalmas faanyagot árverezett el a kincstár Szegeden a napiáraknál is olcsóbban, amelyet élelmes vállalkozók vettek meg és a városnak nem jutott eszébe, hogy baraképítési célokra maga vegye meg. Pedig ezzel enyhített volna a lakásnyomoron, mert ha azt indítványozta volna, hogy fűthető barakokat épít és ezzel segít a lakásinséget, nem esett volna meg rajta az a szegény, hogy a szegényebb népet a pincébe akarja dugni, hogy a fa és burgonya helyett az lakjon ott. Azt fogjuk ismét hallani, mint rendszeren: „nincs erre elég pénz“, de ha az Ábrahám-kormány részére tudtak tíz milliót szerezni, úgy erre a célra is lehetett volna, ha másként nem, kényszerkölcsön útján a szükséges összeget előteremteni, erre sem kellett volna talán több tíz milliónál. Azt hisszük, a legelémebb szükséglet elégitenne ki akkor, ha a téli hideg időben a szűkölködők lakást kapnának. A barakok építése amellelt nem lett volna a városnak méddő intézmény, mert a munkások az ilyen egészségesebb lakásért szívesen megfizették volna azt a lakbért, amit ma a háztulajdonosoknak fizetnek. Az építéssel egyidőre enyhített volna a város a munkanélküliséget, szabályozta volna a türhetetlen magas lakbéreket, teremtet volna lakást és segített volna valamelyest a nyomoron. Addig, amíg jobb viszonyok következtek volna be, ez is jó lett volna.

De ha már ezt nem tették, úgy legalább próbálkozzanak meg most valamivel. Talán még most is lehet ilyen építőanyagot szerezni a városkormányzóság segítségével és felhasználva az anyhe, hosszú őszit építhetnének ilyen falházakat. De ne patópáloskodjunk tovább, mert különben be nem látható következményei lesznek a hideg, nedves szobákba szorított, meg a szabad ég alatt tartózkodó, sőt a temetőbe felállított lakóhelyeknek és a város vezetőségére hárul majd a felelősség, ha a beteg, agyonfagyott emberek száma annyi lesz, hogy nem tudják őket a szegedi rozzant kórházban elhelyezni. A 12-ik órában vagyunk, itt az ideje, hogy valamilyen komoly intézkedés tétessék. Ne várjunk arra, hogy a munkáskezek, megunva a dicsőséget, odamenjenek, ahol törődnek velük és ahol lakásban lakhatnak, mert akkor hiába fogják befűteni a gyárak kazánjait, nem lesz aki dolgozzon.

Szabó József.

Tervek a bankjegykérdés elintézésére.

— A bankjegyek lebélyegzése. — Ötven százalékos kényszerkölcsön. — A korona-érték megszüntetése. —

Budapest. A pénzügyi helyzetet ezidőszertint elsősorban a bankjegykérdés érinti. A papírpénzek ügyének rendezése, a felülbélyegzés, az esetleges kényszerkölcsön és külföldi kölcsönök ügyében egy hírlapíró kérdést intézett a Pénzügyi Központ vezetőségéhez, ahol a következő f.világosítást adták:

— A felelős pénzügyi állásban lévők helyzete valóban nehéz. A pénzügyi kérdés megoldására irányuló tervekről elsősorban azért nem lehet nyilatkozni, mert a megoldásra határozott terv még nem alakult ki és minden időelőtti nyilatkozat alkalmas lehet arra, hogy bel- és külpolitikai helyzetünket a financiák szempontjából megnehezítse, feltéve, hogy a nyilatkozatokat tendenciózusan felhasználták.

— A bankjegyek felülbélyegzéséről és egy szobanforgó kényszerkölcsönről megjelent nyilatkozatok már is mutatják hatásukat. A kényszerkölcsön híre a „tájékozott“ és a tájékozatlan publikum egyaránt eszevesztett külföldi valuta vásárlására adta magát. Ennek természetes következménye, hogy a márka, frank egyaránt ijesztő emelkedést mutat és ezzel pénzügyi helyzetünkben újabb rosszabbodás állott be.

— Ennek a vásárlási tendenciának, amelyet a kényszerkölcsön elől menekülők idéztek föl, semmi komoly értelme nincs. Tudott dolog, hogy az osztrák békeszerződés kötelezi Ausztriát, hogy az aláírástól számított két hónap alatt a területén lévő bankjegyeket felülbélyegeztessen, ami nem egyéb, mint az Ausztriában található bankjegyek mennyiségének megállapítása. Ez a kötelezettség természetesen a velünk kötendő békeszerződésben is benne lesz, mert ezzel szorosan összefügg az Osztrák-Magyar Bank egyidejű likvidálása is. Mivel azonban ennek a felülbélyegzésnek Ausztriában és nálunk is egyidőben kell véget érnie, valószínű, hogy mi a felülbélyegzésre rövidebb határidőt fogunk kapni.

— A bankjegyek mennyiségének megállapítása után tényleg tervbe van véve egy 50 százalékos kényszerkölcsön kivetése, ez azonban ezidőszertint még a megbeszélés stádiumában van és semmi megállapodás nem történt

A GAMBRINUS-BÜFFÉ-be

Feketesas-utca
Keleti-palota.
TELEFON 836. SZ.

megérkezett a világhírű Szt. István dupla malátásör. Jégbehűtött italok, választékos tizórai, uzsonnák és vacsorák, állandóan friss finom felvágottak, pástétomok, szendvicsek és színházi vacsorák, valamint a legfinomabb hazai és külföldi borok és pezsgők jégbehűtve kaphatók. Gambrinus-csemege, Gambrinus-menük és Gambrinus-gyöngye. Tiszta, szolid és figyelmes kiszolgálás.